

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ————— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 264.

Conferința preotului Dimitrie Popa ținută la adunarea secției Șiria a Asociației „Andrei Șaguna”.

„Fagur de miere sunt vorbele plăcute, dulci pentru suflet și tămăduire oaselor”.
Prov. Sol. c. 16 v. 24 - 25.

On. Presidiu, Dlor și Intru Chr. frați!
(Urmare și fine)

Ceia-ce prevede marele Andrei în legislație, aceia este și azi temelia puterii de stat, carea trebuie să alimenteze și să protejeze bis. spre binele său propriu.

Biserica dă statului tributul ei moral complet, în schimb cere dela stat protecție morală și materială.

I. Protecția morală o constituie următoarele cerințe:

1. În Dumineci și sărbători nici la divertisuri și nici la primărie să nu fie uși deschise. Libertatea de intrunire să fie modificată cuprinzând și aceasta restricție.

2. Focul tinerimei nu se admite de loc în pavilion zidit din izvoare proprii și colecte, unde beutura nu este admisă. Clauzula să fie, că p ntru ori ce disordine delicvenții vor fi pedepsiți, iar jocul interzis. Participarea pruncilor minori să se a priori interzică. Constituie delict înrăutățirea chiar și purtarea imorală, carea atrage închiderea localului.

II. Sprijinul material îl formulăm în următoarele:

1. În legea de organizare a bis. comuna să fie obligată a finanțaliza în cadrul bugetului său zidirea de bis. și case parohiale, precum și de conservarea lor va îngriji la fel cum o face cu casa primăriei și locuința secretariului. Rămâne, ca bis. din înopozitele ei specifice, să îngrijască numai de ornamente și servitori.

2. În apropierea bis. să fie interzis deschiderea localurilor publice, b. o. biroul, iar cele existente să fie expropriate, pentru case parohiale.

3. Preoții să fie membrii oficioși înpuși de stat, în toate corporațiunile bis. și comunale.

Spre a întări stâlpii statului român, după senzul cum scrie marele Andrei (vezi scrieri comm. pag. 126) într-o petiție: „Wenn Ihre Seelsorger und Schullehrer zu harter Entöhrung verdamt, gleich dem letztem Taglöhner un sauern Schweiste ihres Augesicht, zu erst das Tagliche Brod sich erwerben müssen um nur leben zu Können”.

... Avem libertatea de-a cere statului să ne ridice de sub grijile lumești, prin o dotațiune cinstită și anume:

a) Preotul să beneficieze de locuință liberă, spre a fi scutit de-a alerga, în dreapta și în stânga.

b) De eclejia (sesinea) parohială stabilită în reforma agrară.

c) De dreptul de pășunat.

d) De 20^m lemne de foc aduse la fel, ca ale secretarului comunal, care în multe comune beneficiază 48^m lemne; sau la catolici unde preotul primește dela patronul său 48^m lemne de foc.

e) Intregire de salar fix congruent cu al funcționarilor de stat de aceleași pregătiri.

Să fiu scuzat, că prea m'am extins în a fixa pretențiunile noastre față de stat. Acum se revin la specificarea misiunii noastre pastorale:

Pe lângă plinirea serviciului strict bisericesc preotul va promova cultura și moralitatea în popor, nu altcum va aranja în cercuri religioase serbări, cari vor promova cultura și bunăstarea credincioșilor săi.

Puse întru'n sistem acele cercuri vor lua aspectul unor sărbători locale foarte instructive.

Toate aceste le poate însă preotul face, după ce se va restabili ordinea morală, azi amar zdruncinată.

Poporul nostru eliberat de sub administrația streină și de sub persecuțiilor cu pene de cocoși, azi văzându-se la larg, deveni prea încrezut.

Duhul răsvrătirii ruseștii a fost înportat și el acum începe a-și da roadele sale.

În fața acestui curent primejdios pentru patrie, biserică și neam deopotrivă, preo-

Prin biserică pentru neam.

Trăim într-o epocă de adevărată revoluție socială susținută de o criză morală strigătoare la cer. Războiul a lăsat în urma sa atâtea răni, cari se vor vindeca ușor, dar a lăsat și unele cari au caracterul de cangrenă, ce tind să ia proporții grozave. Dacă această revoluție ar fi datorită unor cauze adânci și dacă ar corespunde unei necesități impuse de legi firești, ea ar desfășura pe încetul și după cum piatra dusă de curentul ce-o mână și șlefuită de colțurile ascuțite prin rostogolirea și prin frecarea cu altele, tot așa și societatea s'ar acomoda treptat, treptat noilor condițiuni de viață impuse de însăși viața.

La noi însă, puțina criză morală ce se observă înainte de război, a luat proporții uriașe, înăuntru de un suflor pestilencios venit de aiurea și sufletul curat românesc tinde a se perverti complet.

Dacă ar fi să judecăm lucrurile numai după manifestarea lor externă, ar fi să credem cu Nietzsche, că asistăm la o adevărată răsturnare de valori, că întocmai ca'n timp de furtună, toate gunoarele se ridică duse de vânt pentru a orbi și cei mai limpezi ochi și pentru a da înfașeri noi societății noastre, nedemne

nici de trecutul nostru și nici de menirea noastră.

O luptă imorală de câștig și de ridicare ușoară și fără trudă la situații nebănuite îți sar în ochi ori unde te uiți. Lipsa unui discernământ serios al propriei personalități este parcă nota caracteristică a celei mai însemnate părți dintre cei ce vor să se ridice și chiar a celor ce s'au ridicat.

Războiul dintre valorile consacrate și cerute de puținii păstori ai steagului cinstit și demnității, cu noul curent al celor mânați de dorul parvenirii, e'n parte perdit pentru cei din urmă, căci atmosfera furtunoasă îngăduie totdeauna să se ștrecoare ușor, cel ce vrea să apuce prada.

Și nu știu dacă este vre-o ramură de activitate omenească, unde să nu se vorbească de nemulțumiri adânci de jigniri dureroase aduse muncii cinstită a unora prin ridicarea altora, de nesocotiri de energii consumate pe drumul anevoios al muncii pentru cine știe ce partizan important, care'n timpul de grele încercări pentru o clasă politică a luptat sub acelaș steag și care fără alt discernământ, trebuie răsplătit.

Dar dacă aceste proceduri își au locul ori nu și-l au în alte părți, în măsura impusă de bunul simț, rămân însă instituții unde ar fi o crimă de stat să se gândească cineva măcar ca să nu lase loc liber meritului să se ridice

acolo unde i se cuvine pentru ca de acolo să reverse din sufletul său influența binefăcătoare asupra cât mai multora spre binele și propășirea obștească și una din aceste instituții este biserică.

În timpurile de grele încercări din trecut, biserică a fost ocrotitoarea cea mai bună a sufletelor și cine cunoaște istoria românească vede cum întreaga viață a statului se confunda cu a bisericii și dacă pe atuncia se știa carte puțină, erau însă suflete mari și curate hrănite cu focul sfânt al dragostei și fricii de Dumnezeu și al respectului și iubirii de oameni.

Și astăzi, nicăiri nu poate găsi sufletul unei națiuni mai mult îndemn și mai multă lumină și căldură, ca la biserică, unde învățătura creștină îi poate arăta și ținta către care să tindă și-l poate moraliza și mijloacele cu cari să lupte.

Eroul religios a lui Carlyle se caracterizează prin abnegație și prin sacrificiu. Ei bine, aceste virtuți puse înaintea oricărui muritor și concretizate cu fapte și cu pilde vii, fac să se renască în mii de exemplare pe nesimțite și dacă odinioară învățătura blândului învățător a putut prefăce o lume învechită în moralitate și desfrâu, luptând cu atâția dușmani ce nu cunoșteau frâu e răsbunării lor, ce n'ar putea face astăzi, dacă biserică ar ridica glasul la timp și cu putere!

